

Močemo takih rešitev

Zadnje številke našega lista pa do danes sta bili enaki skoraj na isti način dve in sicer z odprtim na strani Krščanske demokracije, ki je iskala in tudi podpora fašistov in monarhistov. Skoro na isti način bili torej rešeni: kriza vlade v Rimu in kriza tržaškega občinskega odbora.

Nezgodovinsko bi bilo tesno med povezavi oboje položaja in razvoje, ker je mnogo, ki ju razlikujejo. Toda, v prvem primeru očitno vidna razlika ter je izraz bistvenega razlikovanja prevzetih obveznosti, razlikovanja težnje večine desničarske baze in njenih voditeljev.

Enobarbna rimska vlada, ki je podpora fašistov in monarhistov, je vlada, od katere se lahko zelo malo pričakuje glede na velike probleme, ki jih prinaša. Tržaška gospodarska obnovitvena komisija, ki jo vodi predsednik ministrskega sveta Zoli je v svojem govoru na Trstu samo zato, da so se splošno poznali. Toda istočasno je nalagal odločitev vprašanja, ali politični osnovni tržaški program, ki so dejansko vsebinski problemi. Gre torej za politično gluhota za naše potrebe in za to, da bodo morali Tržanji opozoriti borbo proti tej

Na 2. strani objavljamo tezo za VI. kongres Komunistične partije TO.

Tudi če tržaški demokratični zagovorniki, ki so se vrstili, po- terja v Rim zabavane brzojav- njanja v resnici ne vemo zakaj. jo pa se tiče izvolitve v Trstu fašističnega občinskega od- bodu, pa so odgovornosti zelo v prvi vrsti je KD, ki je vodilno podpirala kandidatu- Bartolija, nepopularnega za- njegove diskriminacijske protiljudske politike in ker lokal ter dobil podporo mo- nostov in fašistov. Nato so ugle- demokracije, ki so ugledni enobarbnemu odboru s- da je Dulec podal ostavko svojimi belimi glasovni- ki so omogočile izvolitev volija, potem ko so si sko- leta delili z demokratič- nje odgovornosti. Nato so na- svojimi odgovornostmi politični, ki so dejansko se stranka klientele, be- protikomunistična četa, sko- rez vsake veljave.

Prospektive, ki jih imajo sabo Tržanji potem ko je bila vsiljena sramota kle- ističnega odbora, so per- tive borbe. Današnji ob- odbor je namreč dobro- Contindustriji, ki je prvi znanik gospodarske obnove. Gre za odbor sestavljen mentov, ki nasprotujejo gralnimi prosti coni in širši omilnosti Trsta.

Če bomo, da izženemo

ob 2. obletnici beogradske deklaracije

ob 2. obletnici podpisa sovjetsko-jugoslovanske deklaracije, ki je potekala 2. junija, je beogradska deklaracija, glasilo, ki je objavila članek, posvečen 2. obletnici. Članek poudarja politično važnost deklaracije in zaključno ugotavlja, da naši interesi Jugoslavije in izgradnji socializma in svetovnega mira, mo- jih lahko tudi premagajo. Nacionalna nasprotja, ki lahko nastanejo. Narodni Jugoslavije, ki jih vlada in partija so pri- vjetni storiti vse, da se iz- vadi njihovi odnosi z ZSSR in socialističnimi dežela- mi na osnovi načel beogradske deklaracije.

Francoska kriza

osemajstih dneh vladne krize, ki jo preživlja Francija, je tretje poverilo nalogu za- nje nove vlade radikale Bo- pada Maunouryju. Po neuspe- njegovih predhodnikov, Ma- nje vlada naloga gotovo ni lah- masiti Fanfani, ki je očital no- vem predsedniku vlade, da je razbil staro zavestništvo.

Včeraj je Zolijeva vlada pre-

tak odbor in da dobi naše me- sto pošteno, delavno občinsko upravo, ki bo v resnici skrbe- la za koristi prebivalstva, po- sebno za revnejše sloje. Nadaje- vali bomo borbo, ki smo jo vo- dili zadnje mesece in tedne, bra- nili bomo ljudske koristi, proti povškemu tarif Aegata in dav- kov, proti diskriminacijam in mrtvili. Vedno smo vse podre- jali višjim interesom mesta, ker nismo nikoli in tudi ne iščemo stolkov. To smo dokazali, ko smo podprli program in kandi- data socialdemokratov, ki so pravili, da hočejo blokirati eno- barvni odbor, dočim pa so se v odločilnem trenutku umak- nili. Ta občinski odbor mora oditi! Za doseg tega cilja, ki je realističen in se ga lahko doseže, se morajo združiti vse sile, ki so jim res pri sreju ko- risti Trsta.

2000 znanstvenikov ZDA proti atomskim poskusom

Pre nekaj dnevi so Angličani odvrli na Božičnih otokih drugo vodilno bombo. To je vzbudilo v angleški javnosti še večje ogorčenje in proteste. Prvotno je namreč zleglo, da bo Anglija vsaj za nekaj časa odložila svoje jedrske poskuse. Nadaljevanje poskusov z jedrskim orožjem je dalo povod la- buristom za oster nastop v spod- nji zbornici, kjer sta Gaistell in Bevan precej ostro nastopila proti Mac Millanu zahtevajoč pojasnil glede stališča angleške vlade. Dejstvo je, da ja Mac Millan zanimal veste, češ da na- merava Velika Britanija zmanj- šati za polovico svoj program o jedrskih poskusih. Po njego- vem mnenju sta zadnja dva po- skusa na Božičnih otokih espra- vila Anglijo v izvrsten položaj.

Vseokakor pa zgleđa, da bo mo- rala angleška vlada, spričo na- raščajočega pritiska angleškega javnega mnenja, vendar le zmanjšati svoj program jedrskih poskusov. V tem smislu je nam- reč vlada razpravljala v tork. Kot vidimo, od tega tre- nutka ni še dovolj resnih izgle- dov, ki bi lahko povsem pomi- rili javno mnenje. Dočim je Sovjetska zveza pripravljena tudi na delni sporazum, kar je izjavil sovjetski delegat Zorin v razorožitvenem pododhoru OZN, postavlja Eisenhower ta- ke pogoje, ki dejansko ne od- narijajo poti sporazumu. Pred- sednik ZDA hoče, da bi prišlo pred o splošnega sporazuma o razorožitvi in atomskem orožju in šele nato bi ZDA lahko pre- nehale s poskusi. To pomeni,

in prepoved vsega jedrskega orožja. Na Američane je napravil ap- pel dvatisoč vidnejših predst- avnikov znanosti viden vtis, to tembolj spričo nevarnosti, ki so jo prejeli teden obetili na lastni koži, ko je po poskusni eksploziji atomske bombe v Ne- vadi, začel padati nad Kaliforn- nijo radioaktivni dež. Med številne pobude za uki- nitev jedrskih poskusov in pre- poved tega zloglasnega orožja, je treba prileti pobudo norve- ške vlade, ki namerava na pri- hodnjem zasedanju OZN zepov- predlagati popolno prepoved poskusov z jedrskim orožjem. Poleg te pobude imamo tudi pomembno resolucijo delegatov laburistične stranke iz 22 dežel britanskega Commonwealtha in

Centralni komite odobril dnevni red VI. kongresa KP

- *Tovariši naj študirajo in diskutirajo teze za kongres*
- *Pohiteti je treba s kampanjami, ki so v teku*

3. junija se je pod predsedstvom tov. Davida Pescatoriija sestal Centralni komite Komunistične partije Tržaškega ozemlja. Razpravljal je o pripravah za VI. kongres naše partije. Tovariši Destradi je predlagal naslednji dnevni red kongresa, ki so ga člani CK enoglasno odobrili:

1. Izvolitev predsedstva in komisij;
2. «Komunisti v borbi za mir, avtonomijo in gospodarsko obnovo Trsta» (Vittorio Vidali);
3. Poročilo kontrolne

komisije (Marija Berne- tič);

4. Spremenitev Komuni- stične partije Tržaškega ozemlja v avtonomno feda- racijo Komunistične par- tiije Italije (Alessandro Destradi);

5. Poročilo komisij in odobritev resolucij;

6. Izvolitev federalnega komiteja, kontrolne komi- sije in pregledovalcev ra- čunov.

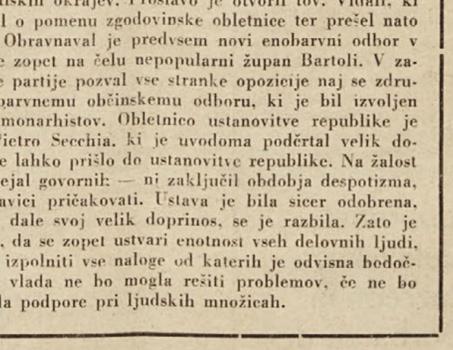
Centralni komite je nato razpravljal in odobril teze za VI. kongres. Teze so objavljene v celoti v da- našnji številki «Dela» in «Lavoratora».

V zaključku sestanka je Centralni komite naslovil

Sovjetska delegacija na Finskem

Te dni se mudi na Finskem sovjetska delegacija v kateri so tov. Hruščev, Bulgancin, Gromiko, Kuzin, Malinin in drugi. Namen obiska je razprava o raznih gospodarskih, političnih in vojaških problemih. Državnim in političnim predstavi-

Proslava obletnice ustanovitve Italijanske republike

V nedeljo je naša partija svečano proslavila 11. obletnico ustanovitve Italijanske republike. Proslave, ki je bila na dvorišču Ljudskega doma v ul. Madonna se je udeležilo veliko število tovarišev in simpatizerjev iz vseh mestnih in okoliških okrajev. Proslavo je otvoril tov. Vidali, ki je na kratko spregovoril o pomenu zgodovinske obletnice ter prešel nato na krajevna vprašanja. Obravnaval je predvsem novi enobarvni odbor v tržaški občini, ki mu je zopet na čelu nepopularni župan Bartoli. V zaključku je sekretar naše partije pozval vse stranke opozicije naj se združijo v borbi proti enobarbnemu občinskemu odboru, ki je bil izvoljen s pomočjo fašistov in monarhistov. Obletnico ustanovitve republike je proslavil senator tov. Pietro Secchia, ki je uvodoma podčrtal velik doprinos komunistov, da je lahko prišlo do ustanovitve republike. Na žalost pa 2. junij 1946 — je dejal govornik — ni zaključil obdobja despotizma, kot je bilo po vsej pravici pričakovati. Ustava je bila sicer odobrena, toda enotnost sil, ki so dale svoj velik doprinos, se je razbila. Zato je danes poglavna naloga, da se zopet ustvari enotnost vseh delovnih ljudi, ker le tako bo mogoče izpolniti vse naloge od katerih je odvisna bodočnost republike. Nobena vlada ne bo mogla rešiti problemov, če ne bo poiskala podpore pri ljudskih množicah.

Jugoslovanski generali v SZ

Jugoslovanski armadni gene- ral Ivan Gošnjak je včeraj od- petoval na uradni obisk v Sov- jetsko zvezo, kjer se bo zadr- žal kakih 15 dni. Generala Gošnjaka je povabil v SZ o- brambni minister Žukov. Go- snjaka spremlja skupina jugo- slovanskih generalov in višjih oficirjev.

«Dela» prejšnji te- den ni izšlo, ker je bi- la v petek 31. maja 24-urna stavka tiskar- skih delavcev. Današnja številka je izšla z zamudo zaradi ponovne stavke tiska- rjev, ki je bila več- raj. Prepričani smo, da bodo naši zvesti bralec in raznašalci to upo- števali in nam opro- stili.

Ob 13. obletnici smrti Jožeta Srebrnič

V tork 11. junija peteka 13. obletnica smrti Jožeta Srebrnič, bivšega slovenskega poslanca v italijanskem parlamen- tu, komunističnega borca in vo- ditelja, partizana, ki je vse svo- je življenje posvetil stvari delovnega ljudstva.

Jože Srebrnič se je rodil v Sol- kanu leta 1884 in se je začel že kot mlad študent udeleževa- ti v socialističnem gibanju. Kri- tične finančne razmere so ga prisilile, da je moral prekiniti visokošolske študije in se po- svetiti skromni mizarski obrti v rodni vasi. Leta 1914 je bil ob izbruhu prve svetovne vojne poklican pod orožje; kot vsi so- cialisti se je tudi Srebrnič odre- kel posevanju oficirske šole in tako je bil poslan kot navaden vojak na rusko fronto, kjer je bil kmalu zajet in poslan kot ujetnik v Rusijo. Ob izbruhu ruske revolucije najdemo Srebr- nič v vrstah boljševikov. Na neki konferenci vojnih ujetni- kov, ki je bila takrat v Moskvi, je zastopal slovenske socialiste.

Ko je šla vojna vihra mimo se je Srebrnič vrnil v domovino. Doma je našel vse v ruševinah, kar pa ga ni ustrazilo. Obnovil je očetovo hišico in se posvetil obdelovanju skromnega koščka zemlje. Kljub temu pa je vedno našel dovolj časa za poli- tično udeleževanje. Z vsa vno je šel na delo za ustanavlja- nje «Ljudskih odrov» in bil je ob enem med ustanovitelji Ko- munistične partije Italije. Vse svoje sile je dal Srebrnič takrat pri organiziranju komunistične, ga gibanja na Gorickem. Obi- skoval je vasi, razgovarjal se z ljudstvom in mu razlagal vso veličino idealov za katere se je bilo vredno boriti in žrtvo- vati, kot se je boril in žrtvoval Jože Srebrnič. Dopisoval je za «Dela» in ga tudi raznašal po- vseh. Leta 1921 je bil na političnih

volitvah izvoljen za poslance KPI v rimski parlament. Za Srebrnič so glasovali strinjeno Slovenci in Italijani vsega poso- skega področja. Medtem je začel fašistični režim z vso silo za-

irati vsako napredno misel in gibanje, zato je postalo politič- no delovanje vedno težavnejše in nevarnejše. Svěda je fašisti- čna policija vzela na piko še posebno komuniste in jih začela preganjati. Tako ni bila pri- zanečeno niti Srebrniča, ki je bil pod stalnim nadzorom policije. Kljub temu je imel vedno stike z ljudstvom, hotel je na tajne sestanke in bodril tovarše ter jih organiziral za borbo proti fašizmu.

Leta 1926 je bil aretiran skupno z drugimi poslanci KPI in obsojen na pet let konfina- cije. Ko so je leta 1932 vrnil iz konfinacije domov, so ga kmalu nato zopet aretirali in konfinirali na nadaljnjih pet let. Leta 1939 ga najdemo zo- vpet v Solkanu, kjer mu seveda življenje ni bilo lahko. Pozne- je je zbežal v Ljubljano, ker je upal, da mu bodo tiskali ob- širen rokopis o zgodovini starih Slovanov. Toda namesto, da bi ga Slovenija sprejela kot rojaka in političnega begunca in ugodila njegovi želji, ga je ju- goslovanska policija aretirala in leta 1940 izročila fašističnim rabljem.

Ob začetku druge svetovne vojne najdemo Srebrnič na otoku Ventotene, skupno s šte- vilnimi konfiniranci vseh narodnosti, med katerimi so bili tudi najvidnejši protifašistični voditelji iz vse Italije. Po padcu Mussolinijevega režima se je Srebrnič vrnil domov in — kljub svojim šestdesetim letom, od katerih je 17 let preživel v zaporih in konfinacijah — je neustrašni borec vzel v roke pasko in se pridružil partizanom.

11. junija 1944 ko se je vračal domov s propagandnega potovanja po Brdih je v temo noči utonil v Soči skupno s tremi tovarši, ki so ga spremljali.

Jože Srebrnič je bil vzoren bil komunist in voditelj; bil je dosleden internacionalist in je kot tak svažal vsak nacionalizem. Ljubil je svoj narod kot je ljubil vse narode in za- tirano delovno ljudstvo, s katerim je imel vedno najtesnejše vezi in od katerega se ni nikdar oddaljal. Srebrnič je bil go- reč pobornik in zagovornik bratstva med tu živčima naroda- ma, bratstva in prijateljstva med Slovenci in Italijani in vedno je iskal vse, kar je lahko oba naroda združevalo in ne kar bi ju razdvajalo.

Ko se ob 13. obletnici smrti spominjamo Jožeta Srebrnič, bomo gotovo najdostojneje počastili njegov spomin s tem, da bomo sledili njegovemu vzgle- du, izvajali njegove nauke in se učili iz bogate zakladnice njegovih izkušenj.

Intervju tov. Hruščeva ameriški televiziji

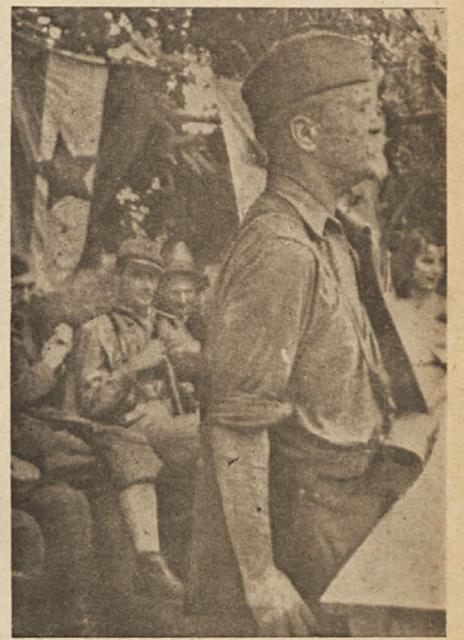
V vsej svetovni javnosti, se posebno pa Zdrženih državh Amerike, je vzbudil veliko zanimanje televizijski prenos intervjuja, ki ga je dal tovariš Hruščev skupini ameriške televizijske družbe «Columbia». Intervju so smenali na filmski trak prejšnji teden v Moskvi, ameriška televizija pa ga je od- dajala v nedeljo zvečer. Oddajo je gledalo kakih deset milijon- nov Američanov.

Ze v začetku intervjuja je prvi sekretar KP SZ poudaril, da želi imeti Sovjetska zveza prijateljske odnose z ameriškim ljudstvom ter, da bi to prijateljstvo koristilo tudi drugim državam. Prva stvar je, da se normalizirajo odnosi med SZ in ZDA ter vsemi državami sve- ta — je dejal tov. Hruščev. Zato pa bi treba ukiniti vse omejitve v trgovinski izmenjavi, navezati večje kulturne stike z

izmenjavo kulturnih delegacij, povečati poslovne stike. Mi ni- smo nikakor skušali prikriti dej- stva — je na drugo vprašanje odgovoril tov. Hruščev — da bo obstojala borba med kapitalisti- čno in socialistično ideologijo, toda nismo nikoli mislili, da ta borba pomeni vojno. Dejal je, da hoče ZSSR tekmovali z ZDA ter poudaril, da predstavlja so- cialistični sistem najbolj zdrave elemente, ker je mlad sistem in najbolj zdrav. Lahko napovemo — je še dodal tov. Hruščev — da bodo vsi vnuki živeli v A- meriki pod socializmom. Naka- zal je nadalje potrebo izmenja- ve izkušenj na področju kmetij- stva, industrije in kulture. Kar se tiče vprašanja, kateri od obeh sistemov bo zmagal, pre- pustimo to odločitev zgodovini in našim narodom. Dejal je da- lje, da računa SZ, da bo leta 1958 dosegla ZDA v proizvodnji mleka in masla na prebivalca.

Glede na vprašanje razorožit- ve je tov. Hruščev pojasnil, da je SZ pripravljena zadovoljiti se tudi s skromnimi uspehi, na- mestno, da bi se skušalo takoj skleniti obširen sporazum, sa- mo da ta ukrep lahko privede do česa bolj važnega. SZ je mnogo napravila za sklenitev sporazuma o razorožitvi, toda ZDA, in druge države niso spre- jele nobenega ukrepa, ki bi ko- ristil stvari. Postavil je tudi vprašanje umika ameriških in drugih čet iz zahodnih držav ter dejal, da je SZ pripravljena sto- riti isto.

Ameriško javno mnenje je na splošno ocenilo izjave tov. Hruščeva kot zelo pomirjevalne in vredne upoštevanja ter skri- pne preučitve. Američanom je bila dana prva prilika, da se поблиže seznanijo z miroljubno politiko Sovjetske zveze, kar je pustilo v javnosti globok odmev, ki ga ni mogel prezeti niti predsed- nik ZDA. Eisenhowerja so spravile izjave, tov. Hruščeva v vidno zadrego, kar se je poka- zalo na zadnji tedenski tiskov- ni konferenci, ko je moral pri- znati pozitivni značaj izjav in s svoje strani izjaviti, da jih ob Bela hiša pazljivo proučila.

Kljub svojim šestdesetim letom se je Jože Srebrnič kmalu po padcu Mussolinijevega režima med prvimi pridružil partizanskemu gibanju. Med junakiški borci je nadaljeval svoje politično delo, ki ga je začel že v mladih letih. Hodil je s partizanskimi brigadami, prirejal mitinge in zborovanja ter vzpodbujal ljudstvo na oborožen upor proti nacifašističnemu okupatorju. Na sliki vidimo tov. Srebrnič v partizanski uniformi go- vori na nekem mitingu v Kožbani. V ozadju so voditelji garibalidske divizije «Garibaldi. Natisone». To je tudi poslednja slika tova- riša Jožeta Srebrnič.

Teze za VI. kongres Komunistične partije Tržaškega ozemlja

Nenehna borba za mir

O zračje mednarodne pomiritve, ki se je karakteriziralo obdobje, ko se je vršil V. kongres naše partije, se je začelo postopoma zatemnjevanje. Najbolj napadalne sile imperializma, ki so se morale umakniti v Egiptu in so bile poražene v svojih provokatorskih poskusih na Madžarskem, so začele znova napadati na Srednjem vzhodu, kjer izvajajo surovo zatiranje nad narodi, ki se še borijo za svojo neodvisnost izpod kolonialnega suženjstva. Imperialistične sile bi hotele stalno razvojenost Evrope, kar izvajajo preko politike skupnega tržišča in Evratoma, opirajoč se pri tem na NATO in na sile starega nemškega militarizma.

— je dejansko skoro ločena od nacionalnega tržišča in sicer zaradi stranskega položaja Trsta, kar povzroča porast proizvodnih stroškov. Javni in privatni gospodarstveniki pa smatrajo lego v bližini državne meje, kot drag činitelj tveganja.

2. Najbolj nazadnjaški krogi italijanskega kapitalizma ovirajo poživitev pristaniške vloge Trsta, ker ta služi industrijske, mu izvozno podonavskih srednjeevropskih dežel, ki so večinoma tekmece italijanski industriji. Cilj paraliziranja luke se zasleduje v okviru politike omejevanja trgovine z evropskim Vzhodom, ki jo izvaja Italija v sporazumu z deželami «male Evrope».

Opaziti se vidno nezanimanje za investicijo kapitalov na področju Trsta. Prošnje za financiranje iz rotacijske sklada so dejansko nepomembne in industrijske naprave so v svojem kompleksu zastarele in neodgovarjajoče razvoju tehnike. Italijanska industrija smatra Trst predvsem za potrošniško tržišče in tako postaja naše mesto nove vrste «pasivno področje».

Krajevne tradicionalne kapitalistične sile se v investiciji kapitalov usmerjajo drugam, postavljajo se v vlogo birokratskih izvrševalcev direktiv Confindustrie in s tem kažejo svojo nesposobnost pri nakazovanju rešitev za gospodarsko obnovo.

3. Zaradi vsega tega preživlja Trst izredno težko krizo. Stevilo brezposelnih doseže skoro 20.000 enot in se stalno zveča, okrog 18 do 19.000. Od teh je nekaj 6.000 mladincev in mladink pod 21. letom. Od 87.385 zaposlenih, je 24.676 oziroma 29,4% javnih nameščenecv in zaposlenih pri Selad ali v težjih za strokovno presuositve. Stevilo prebivalcev, ki naj se izselili v Avstralijo in druge kraje, se suče okrog 12.000 enot.

Važne industrije, posebno v Industrijskem pristanišču v Zav. ljah, ki bi morale predstavljati alternativo za vlogo Trsta kot emporija, so pred kratkim napovedale stečaj. To je bila dejansko potrditev nepravilnosti izključno industrijske politike.

Manjše gospodarske dejavnosti — mala industrija in trgovina, obrtništvo — ki so izgubile svoje delovno tržišče in ču, tijo dušec posledice nizke kupne moči delovnih slojev, se nahajajo v težkih razmerah.

Izseljevanje iz Istre in iz biv. se cone B je privedlo v Trst kakih 50.000 beguncev, od teh kakih 20.000 potencialno aktivnih. V tem številu je najmanj 13.000 delovnih ljudi, ki so deloma brez dela.

Uvedba tako zvane «taktične» obozročitve in pomnožitve term. nuklearnih poskusov, ne predstavlja samo velikanske nevarnosti, marveč sta že danes škoda za človeštvo.

Tržačani, ki so že toliko pretrpeli zaradi vojne in njenih dolgih posledic, danes resno občutijo v gospodarskem življenju svojega mesta posledice krize na Srednjem vzhodu, kot so občutili posledice anglo-francosko-izraelskega napada na Egipt in v resni nevarnosti sprito dejstva, da se Trst nahaja v območju ameriških vojaških oporišč v Benetici, ki so opremljena z atomskim orožjem.

Kot posledica nesposobnosti tradicionalnih kapitalističnih sil, da bi nakazale konkretne rešitve gospodarske krize, se je ustvarila osnova za široko enotnost, ki lahko zajame vse produktivne sloje, od delavcev in kmetov, od obrtnikov do trgovcev in srednjih industrijcev ter veletrgovcev mednarodne trgovine. Ta enotnost se je večkrat uresničila v skupnem razkrinkovanju položaja in sporazu. mnih protestih, ki so se izrazili v širokih akcijah zapor in stavk ter v komisijah občinskega sveta za proučevanje teh problemov; toda niso se še spremenili v enotno akcijo okrog programa obnove.

Naloga partije v tem položaju je, da nakáže perspektive tej začetni enotnosti, da nakáže cilje borbe. Obramba koristi Trsta, borba za gospodarsko obnovo, akcije delavcev in raznih slojev prebivalstva, so danes posebne plati splošne akcije za novo vladno, za novo politiko, drugačno kot so jo vodile prejšnje sredinske vlade, ki so si sledile v zadnjih letih v Italiji ali ki jo vodi enobarna klerikalna vlada ob podpori desnice.

Rešitev osnovnih problemov Trsta je odvisna od vlade in torej od borbe delovnih ljudi in italijanskega naroda za vlado, ki naj uresniči politiko ne za zaščito privilegiranih skupin, marveč za zaščito širokih ljudskih množic in ki naj ima kot svoj program polno uresničenje republiške ustave.

Cilji borbe tržaških delovnih ljudi, Slovencev in Italijanov, najdejo torej docela pravo mesto v borbi vseh italijanskih delovnih ljudi za demokratično vladno delovnega razreda, za italijansko pot v socializem.

V Trstu je splošno občutena potreba po razvoju trgovinskega prometa z vsemi deželami, posebno z deželami tržaškega zaledja, Levante, Srednjega in Daljnega vzhoda, ki so dohodna točka tega prometa in so v preteklosti podpirale razvoj Trsta kot modernega mesta. Iz tega izvira velika važnost borbe za italijansko zunanjo politiko neodvisnosti in miru, ki naj sloni na odnosih prijateljstva in sodelovanja z deželami socialističnega sveta, solidarnosti z arabskimi narodi v borbi za svojo neodvisnost, politiko, ki naj bo doprinos za ohranitev in utrditev miru v Sredozemlju.

Enako težke so odgovornosti krajevne DC, PSDI in PRI, ki so odgovorne za krizo v tržaškem občinskem svetu, za povišanje pristojbin in tarif občinskih uslug, za diskriminacijo, za ustanovitev enobarnega klerikalnega odbora, nastalega s podporo fascistov, monarhistov in PII.

Globoko nezadovoljstvo, ki se širi med prebivalstvom proti vladi in proti strankam, ki jo sestavljajo, ustvarja resne težave v tržaških sekcijah teh strank. Spritno naraščajočega neodobravanja baze so voditelji teh strank čisto prisiljeni nadevati si krinko levicarijev; toda dogodki, ki so privedli do enobarnega odbora so jim to krinko iztrgali z obraza.

Potrebno je, da komunisti analizirajo te značilnosti tržaškega političnega življenja z vseh specifičnih vidikov tovarn in okrajev.

Bratsko sodelovanje s tovariši od PSI je velike važnosti za uspeh borb in demokracije. Utrditi je treba odnose sodelovanja tudi z demokratičnimi levicarskimi skupinami ali s skupinami, ki jih navdihuje socializem in ki vršijo svojo lastno funkcijo v tržaškem političnem življenju.

V tem okviru se postavlja potreba premostitve pomanjkljivosti v našem delu, ki je še vedno zelo resna, to je, ustanovitev plodnih stikov s socialdemokratskimi in republikanskimi delovnimi ljudmi, kakor tudi z katoliškimi, ki danes čutijo nujno potrebo po politiki socialnega odprtja. To potrebo so njihovi voditelji izdali in so potem, ko so se skušali izogniti naraščajočemu nezadovoljstvu z demagoško «demokratičnim» iniciativno, iskali in našli podporo monarhistične in fascistične desnice na občini ter s tem še zaostrili nasprotje med tečajnimi baze in politiko demokristjanskega vodstva.

Kar se tiče notranje politike, je Trst zelo zainteresiran na okrepitvi in razširitvi demokracije na osnovi republiške ustave; za preporod kulture in šole; proti klerikalizaciji družbe in države; za globoke reforme ustroja na zemljiškem področju; za demokratično kontrolo monopolov, tudi preko nacionalizacije nekaterih; za znižanje brezposelnosti in izvajanje raznih skrbstvenih ukrepov v korist revnejših slojev; za organizacijo zdravstveno politiko; za odpravo težkih gospodarskih in socialnih nezorazmerj med raznimi deželami Italije; za emancipacijo žene in bodočnost mladine.

Obnova svobode v podjetjih

Gospodarski in politični položaj Trsta

1. Trst je dejansko sestavni del Italijanske republike. Največja tržaška podjetja so last IRI; večina ostalih je last italijanskih finančnih skupin. Kljub temu je pretežno in tradicionalna vloga tržaškega gospodarstva, to je pristaniška, skoro popolnoma v službi mednarodnega zaledja. Krajevna industrija — razen ladjeladilniške

— je tesno povezana z zaščito delovnih ljudi pred nadzoriranim in poslabšanjem njihovih življenjskih pogojev, ki se negativno odražajo na vse gospodarsko življenje. Ta obramba je neogibni predpogoj za obrambo demokratičnih pravic in pravice vseh državljanov.

Od V. kongresa pa do danes so tržaški komunisti obogatili svoj obračun borb in uspehov. Upravne volitve so dale partiji znaten povisek glasov v tržaški občini, močno komunistično zastopstvo v pokrajinskem svetu (kljub samovoljni spremembi volilnega zakona), miljska občina je ostala v rokah demokratičnih upraviteljev in v vseh ostalih občinah so belčile ljudske sile sijajno zmago, pri kateri so dali komunisti svoj odločen doprinos.

V teku številnih in važnih sindikalnih borb, v podjetjih IRI in drugih industrijskih kompleksih, na volitvah za notranje komisije v glavnih krajevnih podjetjih, so se komunisti izkazali kot horti v prvih vrstah za pravico do dela in za dosego enotnosti delavskega razreda.

Odgovornost pada na vlado

2. Zaradi vsega tega preživlja Trst izredno težko krizo. Stevilo brezposelnih doseže skoro 20.000 enot in se stalno zveča, okrog 18 do 19.000. Od teh je nekaj 6.000 mladincev in mladink pod 21. letom. Od 87.385 zaposlenih, je 24.676 oziroma 29,4% javnih nameščenecv in zaposlenih pri Selad ali v težjih za strokovno presuositve. Stevilo prebivalcev, ki naj se izselili v Avstralijo in druge kraje, se suče okrog 12.000 enot.

Važne industrije, posebno v Industrijskem pristanišču v Zav. ljah, ki bi morale predstavljati alternativo za vlogo Trsta kot emporija, so pred kratkim napovedale stečaj. To je bila dejansko potrditev nepravilnosti izključno industrijske politike.

Manjše gospodarske dejavnosti — mala industrija in trgovina, obrtništvo — ki so izgubile svoje delovno tržišče in ču, tijo dušec posledice nizke kupne moči delovnih slojev, se nahajajo v težkih razmerah.

Izseljevanje iz Istre in iz biv. se cone B je privedlo v Trst kakih 50.000 beguncev, od teh kakih 20.000 potencialno aktivnih. V tem številu je najmanj 13.000 delovnih ljudi, ki so deloma brez dela.

Rešitev osnovnih problemov Trsta je odvisna od vlade in torej od borbe delovnih ljudi in italijanskega naroda za vlado, ki naj uresniči politiko ne za zaščito privilegiranih skupin, marveč za zaščito širokih ljudskih množic in ki naj ima kot svoj program polno uresničenje republiške ustave.

Od V. kongresa pa do danes so tržaški komunisti obogatili svoj obračun borb in uspehov. Upravne volitve so dale partiji znaten povisek glasov v tržaški občini, močno komunistično zastopstvo v pokrajinskem svetu (kljub samovoljni spremembi volilnega zakona), miljska občina je ostala v rokah demokratičnih upraviteljev in v vseh ostalih občinah so belčile ljudske sile sijajno zmago, pri kateri so dali komunisti svoj odločen doprinos.

Nujne potrebe našega mesta

Kar se tiče notranje politike, je Trst zelo zainteresiran na okrepitvi in razširitvi demokracije na osnovi republiške ustave; za preporod kulture in šole; proti klerikalizaciji družbe in države; za globoke reforme ustroja na zemljiškem področju; za demokratično kontrolo monopolov, tudi preko nacionalizacije nekaterih; za znižanje brezposelnosti in izvajanje raznih skrbstvenih ukrepov v korist revnejših slojev; za organizacijo zdravstveno politiko; za odpravo težkih gospodarskih in socialnih nezorazmerj med raznimi deželami Italije; za emancipacijo žene in bodočnost mladine.

Obnova svobode v podjetjih

Obnova svobode v podjetjih

Obnova svobode v podjetjih

Za novo politiko, za italijansko pot v socializem

Te namene je treba zasledovati kot konkretne in uresničljive cilje, ki se jih lahko doseže z gospodarsko in politično borbo delovnih ljudi za italijansko pot v socializem. To je pot, ki si jo osvajajo tržaški komunisti in si zato osvajajo cilje, tze, programatične elemente in obveznosti za borbe, ki so bile sprejete na VIII. kongresu KPI.

Naloga partije je, da seznanji delovne ljudi v vse produktivne socialne sloje s temi cilji, ker v tem okviru bodo lahko rešili svoje posebne probleme in se rešili iz nevrzdnega položaja, ne samo delavskega razreda, ki ga sedanja gospodarska kriza najbolj prizadene, marveč tudi srednji sloji, obrtniki, mali in srednji proizvajalci, kmetje, mladina in žene. Zato se na podlagi borbe za novo vladno, ki naj izvaja novo politiko, borbe proti dušeci politiki monopolov, potrjuje tista stičnost skupnih interesov in zahtev, ki ustvarja možnosti zavezništva med delavskim razredom in srednjimi sloji proizvajalcev ter širše enotnosti med njimi.

Spremenitev v avtonomno federacijo KPI

Ker so prenehali politični pogoji, ki so držali tržaške komuniste organizacijsko ločene od KPI in upostevajoč obnem obstoječo zvezo med borbami, istovetne cilje, perspektive gospodarskega in političnega značaja delovnega ljudstva in vsega prebivalstva Trsta z delovnim ljudstvom in narodom vse Italije, so tržaški komunisti prepričani, da je spremenitev njihove partije v avtonomno federacijo KPI neobhodno potrebna. Ta sprememba je aktualna zato, da se okrepijo njihove borbe in da se lahko lotijo z vedno večjo učinkovitostjo osnovnih problemov delovnega ljudstva in vsega tržaškega prebivalstva.

Enotnost delavskega razreda in borba za delavske zahteve

Enotnost delavskega razreda je predpogoj za dosego enotnosti akcije vseh produktivnih slojev. Njegova globoka razdvojenost, ki še obstaja, je v resnici največja šibkost tržaškega demokratičnega gibanja in komunisti morajo zastaviti svoje sile, da jo odpravijo.

Dogodki po V. kongresu

Od V. kongresa in do danes je tržaškemu komunističnemu gibanju uspelo premostiti, ohraniti in politično akcijo

markszma-leninizma, katerim so ti dogodki potrdili njihovo veljavnost. Sodbe in usmeritve, kritične in samokritične ocene, ki so izšle iz te diskusije so tiste, ki jih je izrazil VIII. kongres KPI. Slednji je pomenil znaten doprinos k reševanju važnih vprašanj, ki so življenjske koristi za delavsko gibanje.

Tržaški komunisti so sledili z živim zanimanjem diskusiji, ki se je razvila prav posebnostjo madžarskih dogodkih in nekaterimi osnovnimi načeli

XX. kongres in vloga ZSSR

Potrjujejo svoj popolni pristavek KP SZ glede na potrebo, da se odstrani iz prakse delavskega gibanja sleherni dogmatični shematičen in da se pri izgradnji socializma z vsi pozornostjo upošteva konkretna stvarnost gospodarskega, socialnega in političnega življenja vsake dežele, tržaški komunisti zavirajo vsako lažno tolmachenje te teze, ki bi utegnilo popdirati revizijo načel marksizma-leninizma.

Za obrambo narodnih pravic Slovencev

Komunisti so delovali in delujejo za enotnost vseh Slovencev v obrambi njihovih demokratičnih in narodnih pravic, za razvoj njihove kulture, ob podpori in solidarnosti delavskega razreda, tržaškega demokratičnega gibanja in italijanskega naroda, v okviru splošne borbe za demokracijo in za obnovo Trsta.

Proletarski internacionalizem

Izkušnje delavskega gibanja učijo, da se odklonom od načel marksizma-leninizma v teh občinskih krajih z jezikovno me-

Za množično partijo

1. Uresničitev programa obnove našega mesta v obsežnejšem okviru italijanske poti v socializmu zahteva organiziranje največjega števila delavcev in delovnih ljudi, kot osnovne sile za mobiliziranje vseh produktivnih slojev v gospodarskih in političnih borbah.

Posebna pozornost mladini in ženam

2. Zaradi tega mora biti trajna naloga tržaških komunistov števila krepitev partije — sledeč naukom dragocenih izkušenj in velikih uspehov, ki jih je dosegla Komunistična partija Italije — da bi postala velika množična partija, globoko in stalno povezana z vsemi sloji delovnega ljudstva. Posebno pozornost je treba posvetiti mladini in ženam, ki — čeprav so borbeni del prebivalstva — jih je v partiji še razmeroma premalo v primeri z moškimi.

Uspehi borb, ki smo jih vodili v težkih in zapletenih situacijah in v katerih si je partija pridobila ugled in simpatijo, olajšujejo premostitev številne šibkosti z vztrajno kampanjo prozletizma in rekrutacije, tesno povezane z vsemi borbami in politično akcijo

med voditelji ZKJ in tovariši od KP SZ in drugih komunističnih partij in so iz te diskusije povlekli koristne nauke za izboljšanje svoje ideološke ravni. Obetajo si, da bodo še bolj poglobili proučevanje jugoslovanske stvarnosti in izkušenj jugoslovanske poti v socializem. Želijo, da bi se — iznad ideoloških razlik — utrdilo sodelovanje med komunističnimi in delavskimi partijami ter ZKJ v interesu miru in mednarodnega delavskega gibanja.

Naloga komunistov v množični organizaciji

Komunistične žene, ki se jih v partiji še poudenejuje, so lahko še nadalje organizirane v ženskih ali mešanih celicah. Važno je le, da se ženske celice upostevajo kot ostale celice, z nalogo, da obravnavajo in izvajajo vose partijsko politiko in da jih v tem smislu usmerjajo sekijski komiteji.

Ideološka izgradnja tovarišev

4. Da bi se mogli lotiti zapletenih nalog, ki se jim postavljajo, je za komuniste nujno potrebna čvrsta ideološka izgradnja, ki zahteva pospešitev študija marksistično-leninističnih načel, zaradi jasnosti v ideološki in odločnosti v politiki. Sektaštvo, ki ima po tradiciji in po pripetljajih krajevneza delavskega gibanja globoke korenine v naših vrstah, lahko predstavlja resno oviro našemu

Skrb za razvoj Zveze komunistične mladine

6. Gospodarska in politična kriza v Trstu posebno mučno prizadela mladino, ki je prizadeta po obsežni brezposelnosti, demoralizaciji, siljena na izseljevanje. Medtem ko se z več strani skuša odvrniti mladino od borb, mora partija pomagati ZKM, da bo postala vedno bolj središče široke politične pobude med mladimi pokolenji. Problemi mladine in njene predstražne organizacije, ki so bili obravnavani tudi na nedavnem kongresu ZKM, ki je predstavljalo zelo pozitivne dogodke za vse demokratično gibanje, morajo postati predmet večje skrbi za vse organe partije. Utrditev in razširitev ZKM je odločilne važnosti tudi za pomladitev partije.

Finančna sredstva in partijski tisk

7. Da bi mogla izpolniti svoje borbene naloge, mora partija razpolagati s finančnimi sredstvi. To je mogoče doseči od članov z rednim plačevanjem članarine in s solidarnostjo delovnih ljudi in simpatizerjev, ki želijo tudi finančno podpreti akcijo partije. Zaradi tega je treba upravnega vprašanja resno postavljati in obravnavati v vseh organih partije.

Tovariši! Podpirajte partijo z nabavo podporne znamke

Sekcija Tomazič je te dni lala 32.200 lir nabranih dajo podporne znamke.

Sekcija Magdalena

Tovarna strojev 4.850
Sekcija Bariera 18.000
čana 4.600, Rojan 1.600
Ana 700.

Sekcija Milje nadaljuje
soč 200, sekcija «Prato»
4.100 in Sv. Alojz 1.400
Sekcija Skedenj 7.800
nal 1.400. Aegat 2.400
Sekcije! Sporočite
biranju prispevkov za pomoč

delovanju zaradi svoje ten da osami in oslabi akcijo komunistov med množicami, partijska organizacija, ki je sivo povezana z množicami, bo tudi številno močna, bi ko tivala revolucionarna benost in polet delavskemu redu, pobijajo sleherni te co po reformističnem rizmu, slovenem na sugestivnih o preobrazbi k delizma in o njegovi dom spontani evoluciji po politizma.

Naloga komunistov v množični organizaciji

Sekcije in celice morajo trolirati, da sleherni kdo deje kar največji doprinos voju sindikatov, združev gibanja, gibanja obrambnikov, kmetov in vseh družbene dejavnosti, in da se izražajo zahteve po temeljnih pravic množic. Pri nas, nistke morajo nuditi nud doprinos okrepitvi Zveze kratičnih žena, kot glavne demokratične množične orga deje, sposobne sprožiti veljnotne akcije tržaških ženo mo na ta način in izogib doščev se nevarnosti, da bi partija, šila naloga množičnih v Roja zpozosti dokazu, ni slovenske strijske slojev, ker obveker take, je važn solah jšnjenj v mestu našega dejstva, sa med točka, k jivo in

Prave za politične volitve

8. Brez ozira na perš morebitnih novih volitev zaski občinski svet, se je lili kampanja za politične litive praktično že začela, ve bodo važna etapa za dovanje demokratičnih italijanski poti v socializem. Vstopajti v KPI čutijo komunisti pomen, ki ga preokret imel za vse u borbe in se obvezujejo, do storili vse, da bi politične litive zabeležile v Trstu zmago demokratičnih sil z zastavo KPI.

Tovariši! Podpirajte partijo z nabavo podporne znamke

Sekcija Tomazič je te dni lala 32.200 lir nabranih dajo podporne znamke.

Sekcija Magdalena

Tovarna strojev 4.850
Sekcija Bariera 18.000
čana 4.600, Rojan 1.600
Ana 700.

Sekcija Milje nadaljuje
soč 200, sekcija «Prato»
4.100 in Sv. Alojz 1.400
Sekcija Skedenj 7.800
nal 1.400. Aegat 2.400
Sekcije! Sporočite
biranju prispevkov za pomoč

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Na vsej fronti dela se razvijajo enotne borbe

V zadnjih tednih se številne kategorije delavcev združujejo v enotne borbe. V našem mestu pa se stavke vršijo tudi v tovarniškem okviru za doseg posebnih zahtev. Vsa fronta dela vre in se bori, da bi dosegla znižanje delovnega urnika, gospodarsko normativna izboljšanja za obnovitvijo delovnih pogojev, vzpostavitev pogojanj ali izvajanjem že podpisane pogodbe. Tudi če so različno formulirane, stremijo vse zahteve za to, da se izboljšajo delovni pogoji, da se prizna delavcem vsaj delna udeležba pri sadovih povečane proizvodnje in tej sledečih večjih profilih. Da bi našim bralcem objasnili različne zahteve raznih strok in raznih krajevnih tovarn — posebno se, ker naš list prejšnji teden ni izšel in so se medtem borbe dalje razvijale — smo se obrnili na nekatero prizadeto delavce, ki so nam iznesli razloge njihovih borb.

V Tržaškem arzenalu

Tov. Albin Crevatin, član no. tranje komisije v Tržaškem arzenalu, nam je izjavil, da je delavstvo v njegovi tovarni prejšnji ponedeljek združeno zapustilo delo, da bi protestiralo proti ravnanju, ki je, sicer direktno Confindustrie (in tu gre za podjetje IRI), zavrnilo sploh vse zahteve delavcev. V Arzenalu zahtevajo delavci znižanje delovnega urnika ob isti plači, povišanje nagrad in odškodnin za škodljivo, nezdravo, nevarno in umazano delo, izboljšanje tovarniške menze in druga manjša izboljšanja. Stavka je bila enotna, ker so to problemi vse tovarne. Zeleti je, da bi delavci enotno tudi nadaljevali borbo do končnega uspeha.

V ladjedelnici „Giuliano“

Dva dni pozneje so zapustili delo tudi delavci ladjedelnice „Navale Giuliano“, ki so prejšnji teden pri volitvah za notranjo komisijo v večjem številu glasovali za FIOM-CGIL. O zahtevah tega podjetja nam je govoril delavec, ki smo ga srečali ob izhodu iz tovarne. Naš položaj je dejal, je podoben položaju v Arzenalu. Tudi v naši ladjedelnici je ravnanje zavrnilo zahtevo po povišanju nagrad, odškodnin za nevarna, nezdrava, škodljiva dela, izboljšanje menze, slačilnice in higienskih naprav na splošno. Toda tudi v tej tovarni je bil odgovor delavcev enoten in odločen. Če bodo nameščeni podjetja — je zaključil delavec — nadaljevali po tej poti, bodo prav gotovo dosegli svoje.

Med pekovskimi delavci

Razloge borbe pekovskih delavcev nam je obširno objasnila skupina delavcev, ki se je udeležila zborovanja stroke. Delodajalci, so nam rekli, so na absolutno negativnem stališču. Oni

hočejo izvajati vsedravnne delovne pogodbe in ne skleniti dopolnilno pokrajinsko pogodbo, z izboljšanja, ki jih stroka zahteva. Za zadovoljitev delavskih zahtev hočejo imeti pooblastilo, da bi povišali cene kruha, skušajo s tem zvrniti na delavce odgovornost za ta protiljudski ukrep, ki ne bi privedel do drugega, kot do nadaljnjega povišanja njihovih dohodkov. Mi zahtevamo plače, kot jih imajo v Benetkah in Milani in se zavedamo, da je pravica na naši strani, kajti v Trstu se plačuje moka po »politični« ceni, ki je za 12,50 lir pri kilogramu nižja od normalne cene. To pomeni, da ima pek v našem mestu že pri na-

kupu moke 12,50 lir pri kilogramu zaslužka, ki ga v Republiki nimajo. Tudi naša borba je enotna, so dejal na koncu, in odločni smo nadaljevat združeno, dokler ne bodo delodajalci, ki so edini odgovorni za neugodnosti, ki jih ima prebivalstvo zaradi naše agitacije, sprejeli zahtev stroke, ne da bi niti za stotinko povišali ceno kruha.

V železarni ILVA

40-urni delovni teden ob plači za 48 ur je glavna zahteva zaradi katere bo 12. junija stopilo v stavko po vsej deželi 80

tisoč železarskih delavcev. To bo druga stavka v roku dveh tednov in tudi v tržaški železarni ILVA se delavci pripravljajo na ponovni enotni protest. O borbi te kategorije nam je govoril tov. Silvio Debarbora, član notranje komisije. V ILVA v Trstu, je dejal, kot sploh v vsem tem proizvodnem sektorju, se je proizvodnja strahovito povečala, individualna in kolektivna storilnost je dosegla nedosežene višine, ne glede — tudi smrtne — so se povečale vse se je močno povečalo, dočim so delavske plače zabeležile le neznamno povišanje. V železarskem sektorju so delavci fizično in psihično bolj preizkušani kot v kateri koli drugi stroki. Zato je tudi logično, da se delavstvo bori za znižanje delovnega urnika ob isti plači: dva dneva počitka v tednu sta železarjem nujna potrebna.

Kot zgoraj, so v agitaciji skoro vse ostale kategorije delovnih ljudi, med njimi gradbeni delavci, tiskarji, ki so stekali tudi večraj, nameščeni krajevnih ustanov in drugi.

Vsi delavci se torej borijo, da bi izboljšali svoje in pogoje svojih družin. V tej borbi pa morajo vztrajati združeno, kajti le tako bodo končno dosegli zmago. Enotnost je bistvena pomena.

Domači proizvajalci morajo imeti prednost

Te dni je zavladalo veliko razburjenje med okolnimi kmeti, ki so izvedeli, da se v novi tržnici za prodajo sadja in zelenjave na debelo namerava dodeliti domačim kmetovalcem samo 200 kv. metrov prostora, dočim naj bi bilo ostalih 250 kv. metrov dodeljenih tujim proizvajalcem, predvsem iz Gorice. Če upoštevamo, da je na trgu dnevno vsaj 300 domačih proizvajalcev, tedaj postane očitno, da je dodeljen prostor povsem nezadosten.

O tem vprašanju so razpravljali v torek na sestanku, ki sta ga sklicali Zveza malih posestnikov in Kmečka zveza in katerega sta se udeležila tudi obč. svetovalec tov. Muslim in Dekleva. Na sestanku je bila imenovana 10-članska delegacija, ki se je v spremstvu predstavnikov obeh kmečkih organizacij in obeh občinskih svetovalec podala do odbornika Cumbata, ki odgovarja za novi pokriti trg, da protestira proti temu ukrepu in zahteva ves razpoložljivi prostor za domače proizvajalce. Odbornik Cumbat je zagotovil, da bo stvar proučil in dal nato do končni odgovor.

Kot je znano bodo novo pokrito tržnico odprli v ponedeljek.

Veselica ZDŽ v Sv. Križu

V nedeljo, 9. junija s pričetkom od 16. uri bo v Ljudskem domu v Sv. Križu velika ljudska veselica, ki jo organizira Zveza demokratičnih žena. Na sporedu so baleti skupine Slovenskega narodnega gledališča

Šolske razstave in prireditve

Slovenska osnovna in strokovna šola v Dolini bosta imeli razstavo v soboto, nedeljo in ponedeljek 8., 9. in 10. junija od 8.30 do 19.

Dolinska osnovna šola bo imela v nedeljo 9. junija ob 18. uri zaključno šolsko prireditev s sledečim sporedom: 1. Naš praznik - prizor; 2. Lestvica gre... igra v enem dejanju.

Učenci riamanske osnovne šole vabijo ljubitelje mladine na razstavo ročnih del, ki bo 9. t. m. v šolskih prostorih ter na zaključno šolsko prireditev, ki bo v vaški dvorani v soboto 8. t. m. s pričetkom ob 20. uri ter v nedeljo s pričetkom ob 17. uri.

Ob priliki briske izgube ljubljene matere izražajo globoko sožalje tov. Kiljanu Ferjugu miljska sekcija KP, SHLP in „Delo“

SOŽALJE

Ob priliki briske izgube ljubljene matere izražajo globoko sožalje tov. Kiljanu Ferjugu miljska sekcija KP, SHLP in „Delo“

I. kongres FIOM

V petek se je začel I. pokrajinski kongres Zveze kovinarjev FIOM, ki bo trajal do nedelje. Večerasnje in današnje za sedanje se vršita v dvorani v ul. T. Vecellio 6 in vsebujeta poročilo odstopajočega glavnega odbora, ki ga je podal tov. Paolo Sema ter diskusijo.

Jutri, v nedeljo bo pa zaključna manifestacija v kinu „Arco-baleno“, s pričetkom ob 9.30. kjer bo govoril predstavnik vsedravnega vodstva FIOM, dočim bo tov. Sema povlekel zaključke kongresa.

Občinska seja in zbor volivcev v Dolini

V torek, 11. junija ob 18.30 se bo vršila v Dolini seja občinskega sveta. Na dnevnem redu so ravna upravnna vprašanja in razprava o deželni avtonomiji. Seja je javna.

V sredo, 12. junija ob 20.30 bo v Dolini sestanek volivcev iz Doline. Občinski upravitelji bodo poročali občanom o delovanju občinske uprave.

Jutri, v nedeljo ob 18. uri bo na trgu v BOLJUNCU javno zborovanje na katerem bo prof. Alighiero TONDI (bivši jezuit) govoril o klerikalnem pronicanju v italijansko družbo.

Vabljeni vsi prebivalci dolinske občine.

Uspeh in perspektive IV. kongresa ZKM

Interju s sekretarjem tov. Pescatorijem

V zvezi s IV. kongresom Zveze komunistične mladine, ki se je vršil v nedeljo 26. maja in katerega natančneji roket je bil opisan v posebni izdaji „Dela“, ki je izšla 4. maja, je govoril sekretar ZKM, podal našemu in dopisniku Brat. skega lista „Il Lavoratore“ nekaj odgovorov na vprašanja o u. speh in perspektivah tega važnega zborovanja.

„Naš kongres — je predsem dejal tov. Pescatori — je bil nedvomno lep uspeh za mladinsko organizacijo, ki je potrdila življenjsko silo in zrelost, ki so jo dosegli mladi komunisti ter moč našega gibanja. To je bilo razvidno iz strnjene udeležbe delegatov vseh strokov ZKM našega Ozemlja in iz visoke ravni diskusije, v katero je poseglo 20 tovaršev. Važna je tudi mednarodna solidarnost okrog kongresa, ki je prejel številne pozdravne brožavke mladinskih komunističnih gibanj od ZSSR, Kitajske, Madžarske od Francije, Svetovne zveze mladine itd.“

Pri nas je kongres vzbudil zanimanje med vsem demokratičnim gibanjem. Občutili smo moč, ki nam je prihajala od ljubice solidarnosti, ki so nam jo prinesli delavci iz velikih tovarn, delegacija slovenske mladine našega Ozemlja, matere padlih za svobodo. Tudi udeležba voditeljev naše partije, tov. Vidalija in članov tajništva, prisotnost voditeljev sin-

dikatov in drugih množičnih organizacij, županov podeželskih občin, občinskih in pokrajinskih svetovalec dokazuje važnost našega kongresa. Od drugih mladinskih gibanj so bili prisotni predstavniki PSI in NSZ dočim so mladinci od „Unità Popolare“ poslali pisme, ni pozdrav.

Kaj nam lahko poveš o vsebini kongresa, o problemih, ki so bili na njem obravnavani?

Kot sem že omenil je 20 delegatov poseglo v diskusijo k poročilu, ki sem ga predložil v imenu Centralnega komiteja. Praktično so bili obravnavani občutni, aktualni problemi vsaj slojev mladine, posebno pa problemi mladih delavcev in delavk in problemi borbe. Intervencije se namreč niso omejevale na razkrivanje, marveč so tudi nakazale pot borbe, v povezavi s splošno akcijo za gospodarsko obnovo Trsta, v okviru katere se lahko rešijo tudi pereči problemi mladine.

Kakšno odmev je imela napoved vstopa naše mladinske komunistične organizacije v ZKMI?

V odgovor bi bilo dovolj omeniti, da je naš kongres podpravljal z navdušenimi ovacijami predlog za sklicanje organizacijske konference, takoj po VI. kongresu naše partije, za potrditev našega vstopa, ali bolje rečeno, povratka v ZKMI. Tržaški mladi komunisti, Slovenci in Italijani, se že danes čutijo globoko povezane z ZKMI in njenimi borbami in bodo dokončno organizirano enotnost proučili, kot so sklenili na kongresu, z veliko mladinsko manifestacijo. Prisotnost tovarša Pierallija, člana tajništva ZKMI, je še bolj utrdila to povezavo in naši delegati, ki se bodo udeležili bodočega vsedravnega kongresa ZKMI 23. junija v Bologni, bodo tam tolmačili ta čustva.

Kakšne so perspektive borbe in enotne akcije mladine, ki so izšle iz kongresa?

Lahko rečemo, da vsa naša impozantna slova na spoznanju, da ima mladina, pa naj pripada kateri koli organizaciji ali stranki, skupne osnovne probleme dela, bodočnosti, težkih pogojev življenja. Iznad ideoloških in političnih razlik, je med mladino, bolj kot med odraslimi — zaradi pogojev v katerih danes živi — več faktorjev, ki jo združujejo in jo morajo združevati v skupnih zahtevah. Zaradi tega je iz kongresa izšel poziv na enotnost, na borbo za mir, za gospodarsko obnovo, za Svetovni festival mladine, za sleherni mladinski problem ali zahtevo.

Zato mislim, da mladinska gibanja, ki so ob priliki 2. junija objavila skupen lepak in pri tem prezrli mlade komuniste, to je, najboljši borbeni in organizirani del mladine, niso napravila dobre usluge stvari mladine, niso dala doprinosu utrditvi enotnosti mladine za rešitev njenih problemov, marveč so se pustila zapeljati na blatni teren protikomunizma. Mislim, da tolmačim občutek velikega dela mladine, ko pozivam voditelje mladinskih gibanj socialistov, socialnih demokratov, republikancev, radikalov, od „Unità Popolare“, naj

Otvoritev Ljudskega doma v Griži

V soboto zvečer je bila svečana otvoritev novega Ljudskega doma v miljski vasi Griži, ki ga je delovno ljudstvo zgradilo s trudom in požrtvovalnostjo. Dve leti je trajala gradnja in prav vse vaške družine so prispevale, ali z delom ali z denarjem, da ima danes vas moderen in prostran ljudski dom, ki je v ponos vsem vašanom. Dom je posvečen v osvobodilni borbi padlemu borcu Petru Mercandelu in pri otvoritvi je botrovala njegova mati Marija Korešček vd. Mercandela. Drugi dan je bila velika ljudska veselica, na katero so prihтели demokrati iz vseh bližnjih in daljnih krajev in na kateri je spregovoril tudi posl. Pietro Secchia. Naša slika je posneta prav v teku nedeljske veselice.

ZA TEDEN DNI

8. 1508 se je rodil Pr. Trubar utemeljitelj slo. književnosti.

11. 1944 je v Soči utonil slovenski komunistični slugac v rimskem parlamentu in partizanski rec Josip Srebrnič.

13. 1944 so nacifasisti umrli v zaporu voditelja trž. delovnih množic Božidar Kolariča.

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 12. Zivljenja sode - 13.30 Pestra operna ba. - 16. Utrinki iz znanstvenih in 16. Glasba za malečke - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Iz Pucelvi in Verdi-velelike opere - Operine melodie

NEDELJA: 9. Kmetijska daja - 10. Prenos maše iz nice Sv. Justa - 12. Oddaja najmlajše - Lovro Valentini - Trži žalostne in ena večerje - 13. O zvesti pastirski konju Mihau - 13.30 Glasba slovenskih mladostnikov - 14. Uvertura-fantazija - 17. venski zbori - 18. Rachtov - Koncert št. 3 v d-molu - 19.30 - 19.15 Trž. koncert - 20.30 Napoleona - 20.30 Masseneta: «Manona», opernih dob

PONEDELJEK: 12. Zbiranje v svet - 12.55 Orkester Cergoli - 18. Mendelssohn: fonija št. 5 v d-duru, op. 18.30 Z začaranice police - Radijska univerza - 21. venski zbori - 21.15 Velika dela slavni mojstrov - 22. Velika dela slavni mojstrov

TOREK: 12. Sredozemski žave in dežele - 13.30 Glasba za malečke - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Iz Pucelvi in Verdi-velelike opere - Operine melodie

WEDNESDAY: 12. Iz zgodovinskega zdravilstva - 13.30 Srečanja - 18.30 Srečanja - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Napoleona - 20.30 Masseneta: «Manona», opernih dob

THURSDAY: 12. Iz zgodovinskega zdravilstva - 13.30 Srečanja - 18.30 Srečanja - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Napoleona - 20.30 Masseneta: «Manona», opernih dob

FRIDAY: 12. Iz zgodovinskega zdravilstva - 13.30 Srečanja - 18.30 Srečanja - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Napoleona - 20.30 Masseneta: «Manona», opernih dob

SATURDAY: 12. Iz zgodovinskega zdravilstva - 13.30 Srečanja - 18.30 Srečanja - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Napoleona - 20.30 Masseneta: «Manona», opernih dob

SUNDAY: 12. Iz zgodovinskega zdravilstva - 13.30 Srečanja - 18.30 Srečanja - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Napoleona - 20.30 Masseneta: «Manona», opernih dob

MONDAY: 12. Iz zgodovinskega zdravilstva - 13.30 Srečanja - 18.30 Srečanja - 19.15 Sestanek slušalkami - 20.30 Napoleona - 20.30 Masseneta: «Manona», opernih dob

Pravilnik jugoslovansko - italijanskega odbora

Kar zadeva nedvomno znanost, v naše bralce, objavljamo pravilnik jugoslovansko-italijanskega odbora, predv. denega v čl. 3 Posebnega statuta, ki ga je prejšnji teden objavilo tržaško časopisje in na podlagi katerega je bil nedavno v Rim sestavljen podoben poslovnik za delovanje komisije.

CLEN 1. — Jugoslovansko-italijanski mešani odbor, ki je predviden v členu 3 Posebnega statuta, je pomožni in posvetovalni organ, ki se ustanavlja z namenom olajšanja pri sporazumevanju dveh vlad glede vprašanj zaščite odgovarjajočih narodnostnih skupin.

vladi ali ena vlada na podlagi členu 4 tega pravilnika, kakor tudi pritožbe in vprašanja, ki jih predložijo pripadniki posameznih narodnostnih skupin na podlagi členu 5 tega pravilnika, in daje o njih vladama mnenja in priporočila.

CLEN 4. — Vprašanja, ki spadajo v proučevanje odbora na pobudo vlad, so: a) vprašanja, o katerih se obe vladi sporazumeta da se predložijo odboru v proučitev; b) vprašanja, vključno tudi tista, ki se nanašajo na vsklajevanje zakonodaje z določbami Posebnega statuta, ki jih predložita jugoslovanska ali italijanska vlada na proučevanje odboru, in sicer potem, ko je potekel rok dveh mesecev od izročitve obvestila drugi vladi; c) vprašanja, ki se nanašajo na zapiranje šol (člen 4 točka e) Posebnega statuta).

vajati, če niso pred tem izrpačili poti za pritožbo, ki je predvidena v veljavni predpisi, razen kadar je v upravnem postopku že potekel rok 6 mesecev od vložitve pritožbe nadrejeni oblasti, a da pri tem ni prišlo do rešitve zaradi neopravičene zakasnitve.

Posamezniki in organizacije iz prvega odstavka tega člena imajo razen pravice predložiti odboru vprašanja, za katera so neposredno zainteresirani in ki se nanašajo na izvajanje Posebnega statuta. Zlasti imajo pravico predložiti odboru vprašanja, ki se nanašajo na inkompatibilnost zakonodaje z določbami Posebnega statuta.

bil na vprašanje dan zadovoljiv odgovor.

CLEN 7. — Odbor bo obiskoval področja, na katerih prebivajo narodnostne skupine, kadar se bo ugotovilo, da so takšni obiski umestni zaradi olajšanja izvrševanja zaupanih mu nalog.

CLEN 9. — Odbor se sestaja na redna zasedanja dvakrat letno, v mesecih aprilu in oktobru, a na izredno zasedanje vsakokrat, kadar se za takšen sestanek sporazumeta obe vladi. Zasedanja odbora bodo izmenoma v glavnih mestih strank pogodbenice. En jugoslovanski član in en italijanski član bosta poleg normalnih rednih dolžnosti članov odbora izmenoma poklicana, po odloku svojih vlad, da vršita dolžnosti predsednika, pri čemer bosta zadržala ta položaj od začeta enega zasedanja do začeta naslednjega zasedanja.

CLEN 12. — Zapisnik o delu odbora, sestavljen v obeh uradnih jezikih podpisajo člani odbora in tajnika. Predsednik odbora pošilja dvema vladama vsak zapisnik opremljen z začetno dokumentacijo in z obvestili.

CLEN 13. — Članom odbora, njihovim namestnikom in tajnikom, ki jih imenujeta vladi, bo druga vlada priznala diplomatske privilegije in imuniteto.

CLEN 14. — Ta pravilnik bo predložen v odobritev obeh vladam in bo stopil v veljavo, ko bosta obe stranki z izmenjavo not obvestili druga druga, da sta ga odobrili. Pravilnik se lahko odpove šest mesecev prej.

CLEN 15. — Izdelano v Rimu, v dvojnem originalu, dne 16. februarja 1955. leta v srbohrvatskem in v italijanskem jeziku, katerih besedila imata enako veljavo.

Za vladu FLRJ je pravilnik podpisal Peter Tivčević, za vladu Italije pa Renzo Carrobbio di Carrobbio.

CLEN 10. — Uradna jezika odbora sta: eden izmed jugoslovanskih jezikov in italijanski jezik.

CLEN 11. — Za pomoč odboru pri njegovem delu se ustanovi Urad mešanega odbora s stalnimi odseki v glavnih mestih obeh držav. Vsaka vlada imenuje po enega tajnika, ki načeljuje odseku v dotičnem glavnem mestu.

CLEN 8. — Odbor formulira mnenja in priporočila soglasno. Kadar se ne doseže soglasnost, bodo mnenja posameznih članov v zapisniku podrobno ugotovljena.

O rezultatih dela odbora bosta takoj obveščeni obe vladi, ki bosta v stiku glede nadaljnega dela odbora.

CLEN 6. — Odbor sestoji iz štirih članov, od katerih imenuje dva jugoslovanska vlada, dva pa italijanska vlada.

Vsaka vlada imenuje lahko enega ali dva namestnika in po potrebi enega ali dva eksperta.

Imenovanje in morebitne za menjave sporočata vladi druga druga po diplomatski poti.

Prva imenovanja članov odbora bodo sporočena v roku 15 dni od uveljavitve tega pravilnika.

CLEN 3 — Odbor proučuje v okviru Posebnega statuta vprašanja, ki mu jih predložita obe

vladi ali ena vlada na podlagi členu 4 tega pravilnika, kakor tudi pritožbe in vprašanja, ki jih predložijo pripadniki posameznih narodnostnih skupin na podlagi členu 5 tega pravilnika, in daje o njih vladama mnenja in priporočila.

CLEN 4. — Vprašanja, ki spadajo v proučevanje odbora na pobudo vlad, so: a) vprašanja, o katerih se obe vladi sporazumeta da se predložijo odboru v proučitev; b) vprašanja, vključno tudi tista, ki se nanašajo na vsklajevanje zakonodaje z določbami Posebnega statuta, ki jih predložita jugoslovanska ali italijanska vlada na proučevanje odboru, in sicer potem, ko je potekel rok dveh mesecev od izročitve obvestila drugi vladi; c) vprašanja, ki se nanašajo na zapiranje šol (člen 4 točka e) Posebnega statuta).

CLEN 5. — Posamezni pripadniki ene ali druge narodnostne skupine in njihove gospodarske, prosvetne, kulturne, socialne in športne organizacije, ki smatrajo, da so jim bile kršene pravice priznane v Posebnem statutu, imajo pravico predložiti odboru pritožbe. Te pravice pa ne morejo iz-

javljati, če niso pred tem izrpačili poti za pritožbo, ki je predvidena v veljavni predpisi, razen kadar je v upravnem postopku že potekel rok 6 mesecev od vložitve pritožbe nadrejeni oblasti, a da pri tem ni prišlo do rešitve zaradi neopravičene zakasnitve.

Posamezniki in organizacije iz prvega odstavka tega člena imajo razen pravice predložiti odboru vprašanja, za katera so neposredno zainteresirani in ki se nanašajo na izvajanje Posebnega statuta. Zlasti imajo pravico predložiti odboru vprašanja, ki se nanašajo na inkompatibilnost zakonodaje z določbami Posebnega statuta.

Ne morejo se pa postavljati odboru vprašanja pred potekom šestih mesecev od njihove predložitve nadrejenim oblastem.

CLEN 6. — Odbor bo proglasil za nesprejemljive tiste zahteve, ki so postavljene v nasprotju z 2. ali 4. odstavkom prejšnjega člena, kakor tudi tiste, ki jih smatra za inkompatibilne z določbami Posebnega statuta in ki so očitno brez podlage, ali pa zaradi zlorabe.

Odbor ne bo proučeval pritožb, ki mu jih predložita obe vladi ali ena vlada na podlagi členu 4 tega pravilnika, kakor tudi pritožbe in vprašanja, ki jih predložijo pripadniki posameznih narodnostnih skupin na podlagi členu 5 tega pravilnika, in daje o njih vladama mnenja in priporočila.

CLEN 7. — Odbor bo obiskoval področja, na katerih prebivajo narodnostne skupine, kadar se bo ugotovilo, da so takšni obiski umestni zaradi olajšanja izvrševanja zaupanih mu nalog.

CLEN 8. — Odbor formulira mnenja in priporočila soglasno. Kadar se ne doseže soglasnost, bodo mnenja posameznih članov v zapisniku podrobno ugotovljena.

O rezultatih dela odbora bosta takoj obveščeni obe vladi, ki bosta v stiku glede nadaljnega dela odbora.

CLEN 9. — Odbor se sestaja na redna zasedanja dvakrat letno, v mesecih aprilu in oktobru, a na izredno zasedanje vsakokrat, kadar se za takšen sestanek sporazumeta obe vladi. Zasedanja odbora bodo izmenoma v glavnih mestih strank pogodbenice. En jugoslovanski član in en italijanski član bosta poleg normalnih rednih dolžnosti članov odbora izmenoma poklicana, po odloku svojih vlad, da vršita dolžnosti predsednika, pri čemer bosta zadržala ta položaj od začeta enega zasedanja do začeta naslednjega zasedanja.

CLEN 10. — Uradna jezika odbora sta: eden izmed jugoslovanskih jezikov in italijanski jezik.

CLEN 11. — Za pomoč odboru pri njegovem delu se ustanovi Urad mešanega odbora s stalnimi odseki v glavnih mestih obeh držav. Vsaka vlada imenuje po enega tajnika, ki načeljuje odseku v dotičnem glavnem mestu.

CLEN 12. — Zapisnik o delu odbora, sestavljen v obeh uradnih jezikih podpisajo člani odbora in tajnika. Predsednik odbora pošilja dvema vladama vsak zapisnik opremljen z začetno dokumentacijo in z obvestili.

CLEN 13. — Članom odbora, njihovim namestnikom in tajnikom, ki jih imenujeta vladi, bo druga vlada priznala diplomatske privilegije in imuniteto.

CLEN 14. — Ta pravilnik bo predložen v odobritev obeh vladam in bo stopil v veljavo, ko bosta obe stranki z izmenjavo not obvestili druga druga, da sta ga odobrili. Pravilnik se lahko odpove šest mesecev prej.